

Nd. 224. Frumvarp

til laga um íbúðarhús á prestssetrum.

Frá allsherjarnefnd.

1. gr.

Þar, sem ekki eru viðunandi íbúðarhús á prestssetrum, skal reisa þau úr varanlegu efni, svo sem fyrir er mælt í lögum þessum.

2. gr.

Í fjárlögum skal árlega veita styrk til að reisa minnst 2 íbúðarhús, og má styrkurinn ekki vera lægri en 12000 kr. og ekki hærri en 18000 kr. til hvers húss.

3. gr.

Að því leyti sem styrkur samkvæmt 2. gr., að viðbættu andvirði niðurlagðra bæjarhúsa á prestssetrum, nægir ekki fyrir byggingarkostnaði, veitir kirkjujarðasjóður lán til greiðslu hans, þó ekki yfir 8000 kr. á hús. Lán þessi ávaxtast og afborgast með 4% á ári, og eru af því 3½% vextir, en ½% afborgun.

4. gr.

Lán þau, er í 3. gr. getur, eru embættislán og tryggð með launum hlutaðeigandi prests, þeim er úr rikissjóði greiðast, og má halda árlegum greiðslum eftir af laununum með jafnri fjárhæð á mánuði hverjum, enda er presti jafnan skylt að búa í húsi, sem reist er samkvæmt lögum þessum, nema leyfi biskups komi til.

5. gr.

Nú óskar prestur, að íbúðarhús sé reist á prestssetri, og skal hann þá senda beiðni um það til kirkjumálaráðuneytisins um hendur prófests og biskups, sem skulu láta uppi álit sitt um nauðsyn prests. Í beiðninni skal lýst nákvæmlega ástandi bæjarhúsa, enda fylgi henni mat úttektarmanna á verðgildi þeirra.

6. gr.

Nú berst kirkjumálaráðherra beiðni samkvæmt 5. gr., og lætur hann þá, ef fé er fyrir hendi eftir fjárlögum og prófastur og biskup hafa mælt með beiðninni, byggingarfróðan mann rannsaka aðstöðu um innlent efni, en húsameistara ríkisins gera uppdrátt af húsinu og kostnaðaráætlun. Stærð húss skal miðuð við aðstöðu á hverjum stað, og presti skal jafnan gefið tækifæri til að gera athugasemdir við uppdrátt húsameistara, enda greiðir hann sjálfur þann hluta byggingarkostnaðar, sem er umfram styrk og lán eftir 2. og 3. gr., nema húsameistara verði, að dómi ráðherra, gefin sök á rangri kostnaðaráætlun. Þá greiðir rikissjóður helming þess, sem húsið hefir farið fram úr áætlun.

7. gr.

Þegar ákveðið hefir verið að reisa íbúðarhús á prestssetri, felur ráðherra trúnaðarmanni sínum að hafa eftirlit með byggingunni. Prestur annast framkvæmd verksins, en húsameistara ríkisins er skylt að aðstoða hann um kaup útlends efnis og annað, sem við verður komið. Val yfirsíðs skal húsameistari samþykkja.

8. gr.

Helmingur styrks þess, er í 2. gr. getur, greiðist er ráðuneytið fær skilríki fyrir því, að meginhluti efnis sé komið á byggingarstaðinn, enda sé timbur vátryggt. Hinn helmingur styrksins greiðist þegar húsið er fókelt. Lánsféð greiðist þegar ráðuneytinu hafa borizt fullnægjandi skilríki frá trúnaðarmanni sínum, um að húsið sé fullgert eftir uppdrætti og vel vandað í öllu.

9. gr.

Nú berast ráðuneytinu fleiri beiðnir presta um íbúðarhús en svo, að veitt upphæð í fjárlögum hrökkvi til, og skal þá taka til greina beiðnir þeirra, sem brýnasta hafa þörf.

10. gr.

Umsóknir um styrk og lán til íbúðarhúsa á prestssetrum skulu komnar til ráðuneytisins eigi síðar en í maimánuði árið áður en byggja skal, og svar ráðuneytisins skal sent presti eigi síðar en 1. sept. sama ár.

11. gr.

Nú er presti skylt að hafa aðsetur í kaupstað eða kauptúni, og er þá bæjarfélagi eða sveitar skylt að leggja til ókeypis hentuga lóð undir íbúðarhús hans.

12. gr.

Ef íbúðarhús eða bæjarhús prestsseturs brennur eða eyðist af náttúruvöldum eftir að ráðstafað hefir verið fjárveitingu, sem fyrir hendi er til byggingar á prestssetri, er ráðuneytinu heimilt að leggja fram fé til að reisa íbúðarhús samkvæmt þessum lögum, að því leyti sem brunabótafé og fyrningarsjóður prestakallsins hrekkur ekki til endurbyggingar.

13. gr.

Prestur skal á eigin kostnað annast árlegt viðhald íbúðarhúss eftir reglum, sem ráðuneytið setur. Prófastur og biskup skulu líta eftir á eftirlitsferðum sínum, hvort reglum þessum sé fylgt, og skýra ráðuneytinu frá, ef áfátt er. Ef prestur lætur hjá liða að bæta úr þessu eftir að hann hefir fengið áminningu, er ráðuneytinu rétt að láta aðgerð fara fram á hans kostnað og taka greiðslu af launum hans.

14. gr.

Nú er reist hús á prestssetri eftir þessum lögum, og skal prestur þá árlega leggja fram $\frac{1}{2}\%$ af styrk samkvæmt 2. gr. í sjóð, sem er eign prestakallsins og nefnist fyrningarsjóður. Sjóð þennan skal ávaxta í útborgunardeild Söfnunarsjóðs Íslands, undir umsjón biskups, en framlagi prests skal halda eftir af launum hans með $\frac{1}{12}$ á mánuði.

15. gr.

Íbúðarhús á prestssetrum skulu váttryggð gegn eldi fyrir sannvirði, og gætir biskup þess. Brunabótagjaldið greiðir prestur, og skal það tekið af launum hans þegar biskup óskar.

16. gr.

Þegar endurbyggja þarf hús vegna fyrningar, skal til þess nota það fé með vöxtum, sem í fyrningarsjóð prestakallsins hefir safnast, eftir því sem með þarf, og skal Söfnunarsjóður inna það af hendi áður en 6 mánuðir eru liðnir frá þeim degi, er greiðslu var krafizt.

17. gr.

Nú kemur það í ljós, er endurbyggja þarf íbúðarhús, eða við brottför prests úr kalli, að viðhaldi var áfátt, og skal þá prestur eða dánarbú hans bæta eftir mati úttektarmanna.

18. gr.

Ef húsameistari ríkisins telur ekki rétt að reisa hús á prestssetri, heldur sé endurbót eða viðbygging nauðsynleg og fjárhagslega réttmæt, þá er ráðherra heimilt að veita til þess fé úr kirkjujarðasjóði, og sé helmingur þess styrkur, en helmingur lán, er ávaxtist og endurgreiðist með $4\frac{1}{2}\%$ á ári. Þar af eru $3\frac{1}{2}\%$ vextir og 1% afborgun. Að öðru leyti fer um endurbætur þessar eða viðbyggingu eftir sömu reglum og þá er ný hús eru reist á prestssetrum, eftir því, sem við getur átt.

19. gr.

Nú hefir reist verið íbúðarhús á prestssetri eftir eldri lögum, fjárlögum eða stjórnarráðstöfunum, og er presti þá ekki skylt að greiða meira en 4% á ári í vöxtu og afborgun af láni eða styrk, sem veitt hefir verið til byggingarinnar, og aldrei yfir 350 kr. á ári, enda annist hann á sinn kostnað váttryggingu og viðhald, eftir þeim reglum, sem settar eru í lögum þessum um ný hús. Auk þess greiði hann árlegt gjald í fyrningarsjóð, er nemi $\frac{1}{2}\%$ af láni eða styrk, þó ekki yfir 80 kr.

20. gr.

Með lögum þessum eru úr gildi numin lög nr. 30, 16. nóv. 1907, og lög nr. 25, 20. okt. 1913.

G r e i n a r g e r ð .

Kirkjumálaráðherra hefir farið þess á leit við nefndina, að hún flytti frv. til laga um byggingar á prestssetrum, áþekkt því, sem stjórnin flutti á þingi 1930. Nefndin hefir yfirfarið stjórnarfrv. frá síðasta þingi rækilega, og hefir þótt ýmislegt athugasemda við það. Hefir hún nú breytt því í það horf, sem hún telur rétt, og flytur það þannig.

Nefndin hefir ekki séð sér fært að láta frv. ná til annara húsa en íbúðarhúsa, eins og á stendur.

Um nánari greinargerð fyrir hinum ýmsu atriðum frv. verður að vísa til athugasemda kirkjumálanefndar og framsögu.